

des. De mimerier, vi ser i tv i dag, legede vi allerede i mit hjem og blandt mine venner for mere end tres år siden og vi leger dem den dag i dag, når slægt og venner mødes.

Indtræffer der en pause i alle disse aktiviteter, gæstebud og serveringer og de traveture, min mor planlægger for at vi ikke skal blive alt for bøvede af det hektiske indendørsliv, læser vi på skift Blæksprutten og Svikmøllen eller i den stak litteratur, der uundgåeligt befandt sig i gavepakkerne. I dette særlige år, da jeg er på ferie fra husholdningsskolen, lykkes det mig også at få min far til at læse i min håndskrevne kogebog, der indeholder alle frk. Vestergaards anvisninger på frygtelige retter.

Den gør sin absolutte virkning. Allerede ved brødsuppen med pære og æblesuppen med brødterninger fortrækker hans ansigt sig i væmmelse. Ved sellerikoteletterne med den stive citronsovs udbryder han til min glæde et „føj for satan“ og da han når til den vestindiske æggemælk, hvis eksotiske pif opnås ved hjælp af romessens og hvis tilbehør består af med møje fabrikerede rugbrødstoppe, tror jeg, han er mør.

Min mor er sideløbende stærkt optaget af, at jeg har taget et par kilo på af skolens kostprogram. Da hun synes, det er vulgært med tøj, der strammer, får jeg en ny balkjole til nytårsballet i Borgerhåndværkeren. Hun går også meget op i, at jeg havde to bumser, da jeg vendte hjem på juleferie. Det har vi aldrig før set i min familie, erklærede min mor og sendte min far et af de blikke, hvormed hun gjorde Jensen-slægten ansvarlig for enhver vansiring af denne art.

Således har jeg det bedste håb om, at de vil udfri mig af frk. Vestergaards kløer. Men ikke desto mindre lader de Viggo returnere mig til Sorø 2. nytårsdag. De mener, at jeg trods alt kan lære et og andet for de skolepenge, de har forudbetalt.

Deri tager de til en afveksling ikke fejl, selv om de sikkert ikke i deres vildeste fantasi kan forestille sig det udbytte, jeg får af mit videre ophold.

Frk. Vestergaard står og tager imod, da vi vender tilbage. De usalige fra andensalens firesengshumre, der ikke har forældre af betydning, får et nådigt nik, der bliver lidt mere

hjerteligt, når førstesalens elever indfinder sig. De udvalgte får et håndtryk, mens forstanderinden forhører sig om, hvordan de har haft det i juleferien.

Foran mig i denne nytårskur står Agnes fra Blomstergangen, en lille væver, fræk og nyforlovet skønhed fra de allerhøjeste kredse.

– Goddag, Agnes, har De haft en god ferie?

– Ja tak, siger Agnes, bare jeg ikke var så træt af at kneppe!

Frk. Vestergaards dobbelthager begynder at skvulpe som bølger af det gib, der er det øjeblikkelige resultat af Agnes' bemærkning. Derefter kan man ligefrem se, hvordan forstanderindens hjerne arbejder med en afvejning af den ærede elevs forvornhed imod den kendsgerning, at Agnes med sit navn kaster glans over skolen. Snobberiet sejrer. Frk. Vestergaard lader, som om hun aldrig har hørt om Agnes' sexliv og trykker derefter min hånd:

– Goddag, Elise, og har De haft en god jul?

– Mægtig, siger jeg, derfor er det heller ikke sjovt at komme tilbage.

– Det skal De nu alligevel nok få glæde af, mener frk. Vestergaard.

Det har jeg svært ved at forestille mig lige nu. Men et par uger efter ser jeg lyset. Eller mere præcist: Jeg lugter omsider lunten.

*

Det sker den dag, vi bruger fire timer på at lave fiskefars til otte personer. For at nogen nu – omtrent tres år efter – kan forstå, hvordan fiskefars kan blive det blævrende grundlag for en livslang overbevisning, må jeg åbenbare de direktiver, jeg og ni andre piger på madholdet fik udleveret, da vi hin vintermorgen trådte an ved hver sit arbejdsbord:

Man tager en mellemstor torsk, vasker og skyller den meget længe, afskærer hoved, hale og finner og fjerner de indre løsdeler. Derefter griber man et dødbringende stikvåben for at bortskære fiskens skelet.

Nu opstår der en lille – ikke forudset – pause, idet der lige skal hældes jod og lægges plaster på de tre piger, der allerede er kommet til skade med kniven i den indledende proces. Efter dette blodige mellem spil, der giver flere af os mulighed for at gå i Florence Nightingales fodspor, lægges de to torskesider med skindet nedad på et køkkenbræt. Derefter skræbes fiskekødet med en anden skarp kniv. I bittesmå portioner, for dette afskrab skal, ligesom når man smører smør på brød, tværes ud over et andet bræt, så det kan blive befriet for trevler og andre småpartikler, det sidste vidnesbyrd om, at det resterende snask nogensinde har været kød på en fisk. Forvandlet til pasta bliver afskrabet lagt i en skål.

Når begge fileter er nedbrudt på denne tidrøvende måde, skal skålen indeholde fiskefars til seks-otte personer. Det forudsætter selvfølgelig, at snasket bliver blandet solidt op med indholdet fra den store melbøtte.

Her, mens vi hver for sig kæmper med torskens forvandling, overvåger frk. Vestergaard personlig, at opskriften følges til punkt og prikke, sådan at den udmærkede fisk på sin sidste station, vores tallerkener, er berøvet enhver smag og forvandlet til en melet bid ud ad vinduet. Hun slår ned som en høg, hvis nogen henfalder til meditation eller munter tale, for huslighed er en alvorlig sag, det er syndigt at have det morsomt, og lediggang er roden til alt ondt. Så vé den elev, der antyder, at nogle af skolens arbejdsprocesser kunne løses nemmere og mere rationelt.

Mens vi skraber og skraber i mere end tre timer, er der en pige, som vover at foreslå, at man en anden gang lod fiskehandleren udbene og rense fisken før han leverede den. Jeg formaster mig til at spørge, hvorfor vi ikke bare høvler fileterne et par gange gennem kødmaskinen. I begge tilfælde farer forstanderinden sammen, som om hun var ramt i rygmarven af en af sine egne køkkenknive. Derefter vender hun øjnene mod himlen for at hente styrke til sin store tale om *at springe over, hvor gærdet er lavest*.

Den kvinde, der lader sig forlede til at springe over, hvor dette dagligt omtalte gærde er lavest, for dermed at ned-

bringe sine huslige arbejdstimer, er evig fortabt. Hun vil, fastslår frøken Vestergaard, have vanskeligt ved at finde en mand, der tør forlove sig med hende, men skulle denne skade allerede være sket (siger forstanderinden og skeler til de fiskesmattede pigehænder, der allerede prydes af en guldring), så vil den arme mand utvivlsomt komme på bedre tanker, for sin egen skyld. For vejen til mandens hjerte går over hans mave og betingelsen for, at han vil elske og forsørge sin frue i ægteskabet, er, at hans hus skinner, at hans mad står på bordet *til tiden* og at han *aldrig* oplever at komme hjem til en kone, der sidder med hænderne i skødet og fanger griller – fordi hun er sprunget over, hvor gærdet er lavest.

Forstanderinden ved, som flere af sine kolleger på landets andre huslige læreanstalter, hvilken højde et gærde skal have. Det er derfor, alle vores gøremål, inclusive madlavning, skal tage den tid, der er til rådighed, det vil sige fra morgen til kvæld.

Sådan lærer vi, selv om det elektriske strygejern for længst er opfundet, at stryge skolens og personalets vasketøj med gammeldags jern, varmet på en gloende ovn og så rødglødende, at vi først må hen og åbne døren fra strygestuen og holde jernene lidt ud i vinterkulden, så de kommer ned på den rette temperatur. Ellers kan det gå som med mig, der måtte af med erstatning af min egen lomme, fordi jeg kom til at svide et strygejernsformet hul i gartnerens underbukser.

Det høje gærde er også rejst i vaskehuset, hvor metoderne kun er avanceret en smule fra de dage, da H. C. Andersens mor stod ved Odense Å og biksede med borgerskabets lagner og underhylere. Af hensyn til samme gærde lærer vi selv at underkaste gangklæder en kemisk rensning ved at nedsænke dem i spande med giftige væsker. Bagefter skal væsken filtreres til senere brug, og sådan kommer vi resten af dagen til at gå rundt i en bimmelim, der uden tvivl nedbryder flere millioner af vores hjerneceller. Men så har vi også lært at spare den krone, det på dette tidspunkt – i 1935 – koster at få rensset en kjole eller frakke.

Selv om støvsugereren er kommet på markedet årtier før og forefindes i samtlige elevers hjem, skal vi to gange om ugen bære alle polstrede møbler, tæpper og gardiner ud i fri luft og ryste og børste og banke, det bedste, vi har lært, så vi udgør en støjplage for det omgivende beboelseskvarter. Vinduer skal pudses mindst én gang om ugen, gulve skal skures hver dag, og alle døre, paneler og andet træværk skal afsæbes to gange om ugen og hver gang efterskylles med fem hold vand.

Alt dette skal vi huske, når vi engang opnår den lykke at blive husmødre i eget hjem, for gør vi ikke det, er vores ægtefælle i sin gode ret til at forstøde os og vi vil i hvert fald blive genstand for andre kvinders dybe foragt.

Også når det gælder de små ting, er gærdet rejst i rekordhøjde. Derfor er der for eksempel et hængehul i alle køkken- og skærebretter, selv om de står på en hylde. For det er meget vigtigt, at vi lærer at renholde et sådant hul ved dagligt at behandle det med en spritpind, det samme system, der anvendes til renholdelse af nøglehuller og udboring af de dårlige ører, eleverne har pådraget sig i farten ved at rende til og fra i vinterkulden og børste og banke uden døre eller holde gloende strygejern ud til afkøling.

Af hensyn til det høje gærde piskes selv enorme portioner af alt, fra æggehvinder til flødeskum, med et piskeris og bare tanken om at anvende en forlængst opfundet hjælpisker, når vi får vores eget køkken at husere i, er syndig. For en sådan koster penge, og hvad der er sparet, det er fortjent og derfor skal ingen heller forfalde til at ryste meljævning i et syltetøjsglas med låg, sådan som en af pigerne fra landet ellers vover at foreslå.

En ordentlig husmor rører sin jævning i hånden, og intet er så vigtigt, som at hun kan gøre det uden at den klumper. Opnår vi ikke den færdighed, før vi forlader husholdningsskolen, vil forstanderinden personlig holde sig orienteret om, hvornår der lyses til ægteskab for os i kirken, og så vil hun sidde under prædikestolen og udskrike et protesterende

nej. Det skylder hun den vordende brudgom, så han, endnu mens tid er, kan forstøde bruden og gå ud og finde en sympatisk og ordentlig kvinde, der kan håndrøre en meljævning uden klumper. På den måde indoktrineres vi dag ind og dag ud i seks måneder af vores dyrebare ungdom. I dagtimerne spurter vi, kun afbrudt af en lille eftermiddagspause, rundt med det timelige i Marthas fodspor. Om aftenen kommer turen til det åndelige. Vi overgår til Marias afdeling og hører blandt andet foredrag af det missionske kvindelige landstingsmedlem, fru Inger Gautier Schmidt, der sikkert er med til at cementere det klækkelige statstilskud, forstanderinden modtager oven i de betragtelige beløb, vi erlægges i skolepenge.

Vores forelæser er en meget omtalt person, blandt andet fordi hun, højhalset og sortklædt, og hendes ægtefælle, der er politimester i Næstved, har det med at hærge ved de nordsjællandske badestrande. De går fra sandgryde til sandgryde for at komme over unge par, der – kun iført badetøj – ligger i klitterne og solbader med hinanden. Ægtefællen hæver sin stok og går løs på de usædelige, mens fruén taler dem til. Det er også Inger Gautier Schmidt, der nogle år senere – da hun er rokeret fra landsting til folketing – foreslår, at Dyrehaven bliver tilsået med mælkebøtter så ingen fristes til at lægge sig og dyrke kærlighed i Dyrehavstiden.

Den utrættelige frue taler indtrængende til os om vigtigheden af at tro på Gud og bevare vor dyd, sådan at vi kan skænke den til den eneste ene, den mand, vi gør bedst i at rette os efter hele livet og lyksaliggøre med vores fromhed og huslige færdigheder.

Det er blandt andet på denne måde, tiden går for 70 unge piger, der fortrinsvis tilhører det velbjergede borgerskab. De fleste er i den receptive alder, fra sytten til tyve år og fra den tid, det ikke var god tone at betvivle det, den ældre generation ævlede af sig. Skulle enkelte alligevel oparbejde en sund skepsis, har de ingen anden mulighed end at blive i systemet og håbe på befrielsen, der i de flestes hoved er identisk med ægteskabet.